

Pojistná hodnota a pojistná částka

Pojistná hodnota představuje velikost možné nejvyšší majetkové újmy, kterou by mohla pojistná událost způsobit, pojistná částka představuje nejvyšší dohodnuté pojistné plnění z pojistné události. Podle právní úpravy pojištění platné do 31. 12. 2004 nebylo pro platnost pojistné smlouvy nezbytné, aby v ní byla vymezena pojistná částka (v případě její absence nebyla pouze dohodnuta nejvyšší částka pojistného plnění), bylo ale nutno, aby strany ve smlouvě vymezipily způsob určení pojistné hodnoty.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 4381/2007, ze dne 30.7.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně P. s.r.o., zastoupené Mgr. Z. S., advokátem, , proti žalované H. v.p., a.s., , o zaplacení částky 6 003 530 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 25 Cm 50/2003, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 8. března 2005 č. j. 9 Cmo 445/2004-80, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8. března 2005 č. j. 9 Cmo 445/2004-80 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

JUDr. M. O., správkyňe konkursní podstaty společnosti G.obchodní, a.s., v likvidaci (tato společnost bude nadále označována jako „úpadkyně“), se domáhala žalobou na žalované zaplacení pojistného plnění ve výši 6 003 530 Kč. V důsledku pojistné události - požáru skladu úpadkyně měla žalovaná po odečtení 10% spoluúčasti poskytnout žalobkyni pojistné plnění ve výši 12 644 800 Kč. Z této částky však zaplatila pouze 6 643 270 Kč.

Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, neboť nemovitost byla podpojištěna. Podstatně vyšší hodnotu nemovitosti zjistila žalovaná určením průměru ze dvou znaleckých posudků, které si nechala za tím účelem vypracovat. Podle výpočtů žalované činily náklady na pořízení nové haly k datu pojistné události 22 307 275 Kč. Poměr pojistné částky 14 052 000 Kč k této částce činí podle článku 14 bodu 8 smluvního ujednání o pojištění staveb (dále jen „smluvní ujednání“), které je součástí pojistné smlouvy, 0,6299. Tímto podílem žalovaná násobila částku 14 052 000 Kč, výsledná částka činí 8 851 763 Kč. Tuto částku pak snížila o 10 % spoluúčasti na částku 7 966 587 Kč. Kromě toho žalovaná namítla, že ve skladu byly nájemkyni této haly - společností R. T., s.r.o., provedeny nepovolené a neodborné stavební úpravy. Žalovaná byla oprávněna v souladu s článkem 12 bodem 7.3 smluvního ujednání pojistné plnění odmítnout. Ve skladu byla nájemkyni skladována hořlavina genetol. Tím došlo podle článku 8 bodu 3.5 k porušení povinností úpadkyně, a proto žalovaná pojistné plnění podle článku 12 bodu 6 smluvního ujednání snížila na částku 6 373 270 Kč, jež byla žalobkyni vyplacena. Nad rámec pojistného plnění byla žalobkyni zaplacená částka 270 000 Kč na odstranění zbytku neopravitelně poškozené věci.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. dubna 2004 č. j. 25 Cm 50/2003-40 uložil žalované zaplatit procesní nástupkyni původní žalobkyně společnosti P. s.r.o. částku 6 003 530 Kč s 3,5% ročním úrokem z prodlení od 24. 1. 2003 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud prvního stupně zjistil, že úpadkyně uzavřela dne 25. 7. 2000 s žalovanou pojistnou smlouvu č. 0005456015, v níž bylo sjednáno pojištění haly - klimatizačního skladu úpadkyně v H. u O., pojistná částka byla stanovena na 14 052 000 Kč s 10% spoluúčastí pojištěné, přičemž nedílnou součástí

smlouvy se stalo smluvní ujednání. V článku 14 bodu 8 smluvního ujednání bylo deklarováno, že je-li sjednaná pojistná částka nižší než pojistná hodnota věci v době pojistné události (věc je podpojištěna), snižuje se výše plnění pojišťovny v poměru pojistné částky vůči pojistné hodnotě věci. To neplatí o pojištění prvního rizika. Tato výjimka se však podle článku 11 na daný případ nevztahuje, neboť to ve smlouvě nebylo výslovně uvedeno. V článku 8 bodu 3.5 smluvního ujednání se pojištěná zavázala nestrpět porušování povinností směřujících k odvrácení nebo zmenšení nebezpečí ze strany svých zaměstnanců a třetích osob, za něž se považují všechny fyzické a právnické osoby pro pojištěného činné. Mezi účastníky je nesporné, že v článku 10 bodu 2.1 smluvního ujednání bylo pojistné (soud prvního stupně zřejmě míní pojistné plnění) sjednáno na novou hodnotu - peněžní částku, kterou je třeba vynaložit k pořízení pojištěné věci téhož druhu a kvality v daném místě, včetně nákladů na vypracování projektové dokumentace. Dne 22. ledna 2001 došlo k pojistné události - požáru pojištěné nemovitosti; žalovaná z titulu této pojistné události poskytla žalobkyni pojistné plnění ve výši 6 373 270 Kč. Nad rámec pojistného plnění byla žalobkyni podle článku 13 bodu 3 smluvního ujednání zaplacená částka 270 000 Kč na odstranění zbytku neopravitelně poškozené věci. Soud prvního stupně vzal za prokázané, že nájemkyně podle nájemní smlouvy nebyla oprávněna k činnosti, jejímž předmětem bylo zajištění dozrávání banánů prostřednictvím etylénu vyráběného na vlastním zařízení z kapaliny genetolu, a že tato skutečnost byla žalované při uzavření pojistné smlouvy známa. Soud prvního stupně dále vyšel z odborného vyjádření, které vyloučilo možnost zkratu elektřiny jako příčiny vznícení hořlaviny genetolu (tato skutečnost však přispěla k rychlejšímu šíření požáru), a z toho, že dle zjištění policie byl požár založen úmyslně. Soud prvního stupně věc posoudil podle § 788 a násl. občanského zákoníku ve znění platném do 31. 12. 2004 (dále jen „ObčZ“). Dovodil, že žalovaná sice prokazovala, že tzv. nová cena předmětu pojištění byla vyšší, než cena, na níž si předmětnou halu ocenila úpadkyně, avšak žalovaná netvrdila, ani neprokazovala, že by takto pojištěná učinila vědomě. Článek 10 bod 3 smluvního ujednání, podle něhož pojistnou částku stanoví v pojistné smlouvě na vlastní odpovědnost pojištěný, a článek 14 bod 8 smluvního ujednání, podle něhož, je-li sjednaná částka nižší, než pojistná hodnota věci v době pojistné události, snižuje se výše plnění pojišťovny v poměru pojistné částky vůči pojistné hodnotě věci, lze vykládat pouze v souladu s § 798 ObčZ. K podpojištění věci tedy musí dojít na základě vědomě nepravdivé nebo neúplné odpovědi pojištěného. Podle ustanovení § 809 odst. 1 a 2 ObčZ je pojištěný povinen dbát, aby pojistná událost nenastala; zejména nesmí porušovat povinnosti směřující k odvrácení nebo zmenšení nebezpečí, které jsou mu právními předpisy uloženy nebo které vzal na sebe pojistnou smlouvou. Porušil-li pojištěný vědomě tyto povinnosti, je pojistitel oprávněn plnění z pojistné smlouvy přiměřeně snížit. V daném případě smluvní ujednání v článku 8 bodu 3.5 rozšířilo povinnost pojištěného tak, že nesmí strpět porušování povinností ze strany svých zaměstnanců a třetích osob, za které se považují všechny fyzické a právnické osoby pro pojištěného činné. Takovou osobou pro pojištěnou činnou není nájemkyně R. T., s.r.o. Pokud nájemkyně porušila své povinnosti při požární ochraně a uskladnění hořlavých předmětů, přešlo podle § 813 odst. 1 ObčZ na žalovanou právo pojištěné vůči nájemkyni na náhradu škody. Žalovaná však z tohoto důvodu nemůže snižovat pojistné plnění placené žalobkyni. Ujednání žalované je podle soudu prvního stupně i v rozporu s ustanovením § 56 odst. 1 a 3 písm. c) ObčZ „ohledně spotřebitelské smlouvy, neboť smluvní ujednání žalované umožňuje, aby v případné pojistné události na majetku, který byl pojištěn na určitou pojistnou hodnotu dle článku 10 smluvního ujednání a cenu, která má pojištěná věc ve vzniku pojištění, jednostranně snižoval pojistné plnění konstatováním, že majetek byl podpojištěn.“ Takový výklad práva žalované by byl i v rozporu s dobrými mravy dle § 3 ObčZ. Podle § 56 ObčZ by znamenal nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran. Jednalo by se tak o tzv. nepřiměřené podmínky zakázané novelizací občanského zákona provedenou zákonem č. [367/2000](#) Sb.

K odvolání žalované Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 8. března 2005 č. j. 9 Cmo 445/2004-80 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že podstatou sporu je vyřešení otázky, zda žalované

vzniklo právo na snížení pojistného plnění založené pojistiteli ustanovením § 798 ObčZ a ujednáním v rámci pojistného vztahu (článek 14 bod 8 smluvního ujednání). Podle § 798 ObčZ je pojistitel oprávněn plnění z pojistné smlouvy přiměřeně snížit, jestliže na základě vědomě nepravdivé nebo neúplné odpovědi (§ 793) bylo určeno nižší pojistné. Ustanovení § 793 ObčZ, na které citovaný předpis odkazuje, pak ukládá tomu, kdo s pojistitelem uzavírá pojistnou smlouvu, povinnost odpovědět pravdivě a úplně na všechny písemné dotazy pojistitele týkající se pojištění. Podle článku 14 smluvního ujednání, který upravuje limity plnění, bodu 8, je-li sjednaná pojistná částka nižší než pojistná hodnota věci v době vzniku pojistné události (věc je tedy podpojištěna), snižuje se výše plnění pojišťovny v poměru pojistné částky vůči pojistné hodnotě věci. Odvolací soud dovodil, že ustanovení § 798 a § 793 ObčZ akcentuje vědomost nepravdivé odpovědi. Předpokládá tudíž dotazy pojistitele jako profesní právnícké osoby týkající se pojištění. Byť nesporně pojistná částka je náležitostí pojistné smlouvy, její určení záleží na úvaze pojištěného, do jaké míry si cení pojištěnou věc. Pojistná částka tedy není výsledkem šetření pojistitele, údajem vycházejícím z dotazu vyžadujícího pravdivou odpověď. Zatímco tedy § 798 ve spojení s § 793 ObčZ upravuje důsledky vědomě nepravdivé odpovědi na výši následného pojistného plnění, pak pojistné podmínky (smluvní ujednání) určením poměru, v jakém bude upraveno pojistné plnění v případě podpojištění, tedy v případě, kdy pojistné je nižší, nicméně stanovené v relaci na pojistnou částku určenou pojištěným, na základě jeho vlastní úvahy (aniž by k jejímu určení činil pojistitel šetření), než odpovídalo smlouvou předpokládanému základu pro výpočet pojistného plnění (nové hodnotě, časové hodnotě či hodnotě obecné), upravují důsledky rozdílu mezi pojistnou hodnotou a pojistnou částkou. Snížení pojistného plnění podle článku 14 bodu 8 smluvního ujednání je tedy na místě tehdy, je-li prokázáno, že pojistná hodnota pojištěné věci v době pojistné události byla vyšší než pojistná částka. Odvolací soud se v této souvislosti zabýval otázkou, zda došlo mezi účastnicemi k uzavření písemné dohody o pojistné hodnotě pojištěné věci v době vzniku pojistné události. Dovodil, že je-li podle článku 10 bodu 1 pojistné smlouvy (míněno smluvní ujednání) vymezena pojistná hodnota jako cena, kterou má pojištěná věc v době vzniku pojištění, pak lze pojistnou hodnotu uvažovanou v článku 14 bodu 8 smluvního ujednání vymezit jako cenu, kterou má pojištěná věc v době pojistné události. Pro určení této ceny – pojistné hodnoty je pak rozhodné ujednání účastníků pojistného vztahu určující, na jakou hodnotu je konkrétní předmět pojištění pojištěn. Ustanovení článku 10 bodu 2 smluvního ujednání uvažuje o možnosti pojistit předmět pojištění na novou hodnotu, časovou hodnotu a obecnou hodnotu. Nesporně předmětem dohody účastníků pojistného vztahu, jejíž platnost je podmíněna písemnou formou, musí být určení hodnoty, na jakou je předmět pojištění pojištěn. Ta je pak nejen základem pro výpočet pojistného plnění, ale rovněž i pro posouzení, zda v konkrétním případě byla věc podpojištěna s důsledky stanovenými v článku 14 bodu 8 smluvního ujednání. Podle § 791 odst. 1 ObčZ je pro právní úkony týkající se pojištění třeba písemné formy, není-li v tomto zákoně nebo v pojistných podmínkách stanoveno jinak. Vzhledem k absenci zákonného ustanovení a absenci ustanovení pojistných podmínek je platnost ujednání o ceně (pojistné hodnotě) pojištěné věci v době vzniku pojistné události podmíněna písemnou formou. Pro závěr, zda došlo v projednávaném případě k podpojištění ve smyslu článku 14 bodu 8 smluvních ujednání, je tedy nezbytné prokázání existence písemného ujednání o výši pojistné hodnoty v době pojistné události. V takovém případě neměl podle odvolacího soudu soud prvního stupně ohledně této rozhodné skutečnosti vzít za svá shodná tvrzení účastníků, ale měl o ní vést dokazování po předchozím poučení účastnic podle § 118a občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Odvolací soud napravil toto pochybení soudu prvního stupně a účastnice o jejich povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní podle § 118a o. s. ř. poučil, a to včetně poučení o následcích nesplnění této povinnosti. Vzhledem k tvrzení žalované, že ujednání o pojistné hodnotě (článek 10 bod 2 smluvního ujednání) je obsahem písemné pojistné smlouvy a k tomu, že jiné důkazy neoznačila, konstatoval, že obsahem písemností doložených žalovanou k důkazu existence pojistné smlouvy není ujednání o výši pojistné hodnoty předmětných nemovitostí, a dospěl k závěru, že v řízení před soudy obou stupňů nebyly prokázány skutečnosti rozhodné pro postup žalované podle článku 14 bodu 8 pojistné smlouvy. Pouze na doplnění odvolací soud uvedl, že nelze souhlasit s názorem soudu prvního stupně, podle kterého lze podřadit režim pojistné smlouvy režimu

smluv spotřebitelských. Pokud jde o námitku žalované týkající se nesprávnosti hodnocení obsahu jí předložených znaleckých posudků soudem prvního stupně, uvedl, že toto nebylo základem pro rozhodnutí ve věci.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, v němž uvedla, že napadené rozhodnutí má zásadní právní význam, neboť popírá právo pojistníka určovat výši pojistného plnění v souladu s pojistnou smlouvou a smluvními ujednáními. Žalovaná dále poukázala na to, že odvolací soud se nevypořádal s její výtkou v odvolání směřující proti závěru soudu prvního stupně, který nepřihlédl ke skutečným dokládáním žalovanou předloženými znaleckými posudky s odůvodněním, že znalecké posudky nebyly základem pro rozhodnutí ve věci. Žalovaná také nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že nájemkyně pojištěných nemovitostí byla oprávněna k činnosti, jejímž předmětem bylo zajištění dozrávání banánů prostřednictvím etylénu vyráběného na vlastním zařízení z kapaliny genetolu. Takový závěr nevyplývá ani z nájemní smlouvy, ani z tvrzení účastníků. Ve skutečnosti byla společnost R. T., s.r.o., oprávněna používat pronajaté prostory k provozování velkoobchodní činnosti ovoce a zeleniny včetně prodeje nealkoholických nápojů. Žalovaná přitom neměla povědomí o její předmětné rizikové činnosti a pokud by se o takové okolnosti dozvěděla, pojistnou smlouvu by neuzavřela nebo by došlo k jejímu ukončení. Takový rizikový faktor má vliv na výši pojistného. V této souvislosti poukázala na článek 8 bod 3.1 smluvního ujednání, podle něhož se oznamovací povinnost žalobkyně jako pojištěné vztahuje i na výrobní podnikatelskou činnost nájemce, neboť jakákoliv provozovaná činnost v pojištěné nemovitosti je z hlediska pojistné smlouvy podstatná. Žalobkyně tuto skutečnost žalované neoznámila, přestože jí byla známa, a proto žalovaná postupovala v souladu s článkem 6 smluvního ujednání stanovícím její právo snížit pojistné plnění v závislosti na rozsahu porušené povinnosti. Žalovaná rovněž poukázala na skutečnost, že nebylo prokázáno a žalobkyně to ani netvrdila, že předložila žalované v době uzavírání pojistné smlouvy veškeré účetní doklady týkající se pojištěného majetku. Žalobkyně pouze poukazovala na skutečnost, že majetek pojistila na částku odpovídající účetní hodnotě majetku vedeného v účetnictví. Tyto skutečnosti však soudu doloženy nebyly. Dovolatelka dále poukázala na skutečnost, že v rámci řízení prokazovala, že žalobkyně uvedla vědomě v pojistné smlouvě nižší pojistnou hodnotu s cílem hradit nižší pojistné. Z tohoto titulu pak byla žalovaná oprávněna krátit pojistné plnění z důvodu podpojištění. Takové právo žalované vyplývá z článku 12 smluvního ujednání, neboť výši pojistné hodnoty si stanovuje na vlastní odpovědnost pojištěný. Uzavřením pojistné smlouvy akceptovala žalobkyně právo žalované, že v případě nesprávného stanovení pojistné hodnoty bude dána žalované možnost krátit pojistné plnění z důvodu podpojištění. Žalovaná také považuje za nesprávný postup odvolacího soudu, který se nezabýval změnou procesního stanoviska žalobkyně, která v řízení před soudem prvního stupně učinila nespornou skutečnost, že předmětná nemovitost byla pojištěna na novou hodnotu, v odvolacím řízení však tuto skutečnost popírala a naopak poukazovala na skutečnost, že z žádného ustanovení pojistné smlouvy nevyplývá, že byl předmětný soubor movitých věcí pojištěn na novou hodnotu, či jiným způsobem. Pokud by předmětný soubor nemovitostí nebyl nikterak pojištěn, nevznikla by povinnost žalované poskytnout pojistné plnění. Proto také žalovaná prokazovala, že nemovitost je pojištěna na novou hodnotu, od čehož se rovněž odvíjela výše pojistného, kterou byla úpadkyně povinna platit. Žalovaná navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu.

Žalobkyně ve vyjádření k dovolání uvedla, že nezpochybňuje sjednání práva snížit výši plnění pojišťovny, je-li sjednána pojistná částka nižší než pojistná hodnota věci v době pojistné události (článek 14 bod 8 smluvního ujednání), nicméně se shoduje s názorem odvolacího soudu, že sjednání takového práva představuje pouze první podmínku výkonu takového práva. Druhou rozhodnou podmínkou výkonu takového práva pojistníkem je současné písemné ujednání účastníků pojistné smlouvy určující, na jakou pojistnou hodnotu je konkrétní předmět pojištění pojištěn, tj. zda je pojištěn na novou hodnotu, časovou hodnotu nebo hodnotu obecnou. Takové písemné ujednání však pojistná smlouva neobsahuje. Podle názoru žalobkyně není dovolání přípustné ani podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Pro případ, že by však dovolací soud tuto přípustnost shledal, žalobkyně

uvedla, že pokud jde o činnost nájemkyně R. T., s. r. o., nepodařilo se žalované v řízení prokázat, že by žalobkyně, resp. úpadkyně věděla o nezkolaudovaných pracích, které nájemkyně v objektu prováděla, nebo o tom, že nájemkyně v objektu skladuje hořlaviny. V řízení žalovaná neprokázala své oprávnění přiměřeně snížit pojistné plnění podle § 798 ObčZ, jestliže na základě vědomě nepravdivé nebo neúplné odpovědi dle § 793 ObčZ bylo určeno nižší pojistné. Žalovaná také nikdy netvrdila ani neprokazovala, že by žalobkyně, resp. její právní předchůdkyně porušila svoji oznamovací povinnost podle článku 8 bodu 3.1 smluvního ujednání a na základě toho vzniklo žalované právo snížit pojistné plnění v souladu s článkem 6 smluvního ujednání. Snížit pojistné plnění by mohla žalovaná pouze v případě naplnění podmínek ustanovení § 799 odst. 3 ObčZ. Žalovaná by tedy musela prokazovat vědomé porušení takové povinnosti a podstatný vliv na vznik pojistné události. Žalobkyně navrhla, aby dovolání bylo odmítnuto, případně zamítnuto.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., zkoumal, zda je dovolání přípustné, přičemž dovodil, že v dané věci je dána přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť odvolací soud rozhodl v rozporu s hmotným právem.

Dovolání je tudíž i důvodné.

Námitky dovolatelky zčásti směřují proti důvodům rozhodnutí soudu prvního stupně a nikoliv proti důvodům rozhodnutí odvolacího soudu a v tomto směru nemohou odůvodnit zásadní význam rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce. To se týká námitek dovolatelky, že dané rozhodnutí popírá právo pojistníka určovat výši pojistného plnění v souladu s pojistnou smlouvou a smluvními ujednáními a že v článku 12 smluvního ujednání je zakotveno, že výši pojistné hodnoty podle článku 12 smluvního ujednání si stanovuje na vlastní odpovědnost pojištěný a že uzavřením pojistné smlouvy akceptovala žalobkyně právo žalované, že v případě nesprávného stanovení pojistné hodnoty bude dána žalované možnost krátit pojistné plnění z důvodu podpojištění. Nehledě na to, že žalovaná zaměňuje článek 12 smluvního ujednání s článkem 10 bodem 3 smluvního ujednání a pojistnou hodnotu s pojistnou částkou, je třeba zdůraznit, že na takovém závěru není rozhodnutí odvolacího soudu postaveno. Odvolací soud totiž na rozdíl od soudu prvního stupně nespojuje aplikaci ustanovení článku 14 bodu 8 smluvního ujednání s existencí vědomě nepravdivé odpovědi žalobkyně podle § 798 ve spojení s § 793 ObčZ. Zásadní právní význam rozhodnutí odvolacího soudu nemůže odůvodnit ani námitka žalované, že odvolací soud k její odvolací námitce uvedl, že základem pro rozhodnutí o věci nebylo hodnocení obsahu předložených znaleckých posudků. Toto konstatování odvolacího soudu totiž odpovídá skutečnosti.

Dovolatelka v dovolání však též namítá, že pokud by předmětný soubor nemovitostí nebyl nikterak pojištěn, nevznikla by povinnost žalované poskytnout pojistné plnění. Tím dovolatelka zpochybnila závěr rozsudku odvolacího soudu, který potvrdil rozsudek soudu prvního stupně o povinnosti žalované doplatit žalobkyni pojistné plnění, ač odvolací soud dovodil, že žalovaná neprokázala, zda ve smyslu ustanovení článku 10 bodu 2 smluvního ujednání byla pojistná hodnota vymezena jako nová, časová či obecná hodnota. Proto dle odvolacího soudu nelze postupovat podle článku 14 bodu 8 smluvních ujednání, který se aplikuje v případě podpojištění věci, tj. v případě, kdy je sjednaná pojistná částka nižší než pojistná hodnota v době pojistné události. Tuto námitku dovolatelky je třeba posoudit jako uplatnění dovolacího důvodu podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Námitka dovolatelky je opodstatněná. Dovolání je tudíž přípustné, neboť řeší právní otázku v rozporu s hmotným právem a je proto i důvodné.

Za této situace totiž odvolací soud nemohl potvrdit rozsudek soudu prvního stupně, neboť ten vyšel z

toho, že v článku 10 bodu 2.1. smluvního ujednání si strany sjednaly pojistnou hodnotu na novou hodnotu, tj. peněžní částku, kterou je třeba vynaložit k pořízení pojištěné věci téhož druhu, rozsahu a kvality v daném místě, včetně nákladů na vypracování projektové dokumentace.

Jestliže by totiž ve smlouvě, případně v pojistných podmínkách, nebyl stanoven způsob určení pojistné hodnoty, nelze podle právní úpravy pojištění platné do 31. 12. 2004, jež podpůrně neupravovala způsob stanovení pojistné hodnoty, provést výpočet částky pojistného plnění. Nelze tedy dojít k jinému závěru, než že pojistná smlouva je absolutně neplatná pro svoji neurčitost (§ 37 odst. 1 ObčZ).

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že je třeba rozlišit mezi pojistnou hodnotou a pojistnou částkou.

Zatímco pojistná hodnota představuje velikost možné nejvyšší majetkové újmy, kterou by mohla pojistná událost způsobit, pojistná částka představuje nejvyšší dohodnuté pojistné plnění z pojistné události. Zatímco tedy podle právní úpravy pojištění platné do 31. 12. 2004 nebylo pro platnost pojistné smlouvy nezbytné, aby v ní byla vymezena pojistná částka (v případě její absence nebyla pouze dohodnuta nejvyšší částka pojistného plnění), bylo nutno, aby strany ve smlouvě vymezily způsob určení pojistné hodnoty.

Z výše uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu není z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správné, neboť spočívá na nesprávném právním posouzení věci [dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.].

Odvolací soud navíc řízení zatížil vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.]. Odvolací soud totiž potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v plném rozsahu, aniž se ve svém rozsudku v rozporu s ustanovením § 212a odst. 1 o. s. ř. vypořádal s námitkou žalované, že snížila pojistné plnění i z důvodu, že nájemkyně předmětné haly prováděla v hale rizikovou činnost, čímž žalobkyně porušila ustanovení článku 8 bodu 3.5 smluvního ujednání. V tomto rozsahu je tedy rozhodnutí odvolacího soudu nepřezkoumatelné.

Dovolací soud se nemohl zabývat námitkou dovolatelky, že žalobkyně, resp. její právní předchůdkyně porušila svoji oznamovací povinnost podle článku 8 bodu 3.1 smluvního ujednání a na základě toho vzniklo žalované právo snížit pojistné plnění v souladu s článkem 6 smluvního ujednání. Jde totiž o nepřijatelné uplatňování nových skutečností, což je v dovolacím řízení vyloučeno ustanovením § 241a odst. 4 o. s. ř.

Nejvyšší soud České republiky proto rozsudek odvolacího soudu podle § 243b odst. 2 věty za středníkem zrušil a věc mu podle § 243b odst. 3 věty první o. s. ř. vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)

- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležité odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)